

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-05-12

Ärendenummer SLK-2025-00350

Handläggare

Anna Säveskog

Telefon: 031-368 03 90

E-post: anna.saveskog@stadshuset.goteborg.se

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet Miljömålsberedningens förslag om en strategi för åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF) (SOU 2025:21)

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Yttrande över remissen Miljömålsberedningens förslag om en strategi för åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF) (SOU 2025:21), i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, översänds till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Sammanfattning

Klimat- och näringslivsdepartementet översände remissen den 7 mars 2025

Miljömålsberedningens förslag om en strategi för åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn för yttrande senast den 7 juni 2025. I delbetänkande (SOU 2025:21) lämnar Miljömålsberedning förslag om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn till 2030.

Stadsledningskontoret konstaterar att delbetänkandet är omfattande och berör komplexa frågor. Kontoret noterar att Miljömålsberedningens förslag inte är fattat i enighet. Utifrån yttranden från exploaterings-, miljö-, stadsbyggnads-, stadsfastighets- och stadsmiljöförvaltningen samt Förvaltnings AB Framtiden föreslår stadsledningskontoret synpunkter i bifogat yttrande. Synpunkterna omfattar bland annat LONA-bidrag (lokala naturvårdsprojekt), skogsgödsling, etappmål, framtida behov av att bygga i trä, OECM (andra effektiva områdesbaserade bevarandeåtgärder), användning av ekologisk kompensation och hyggesfritt skogsbruk.

Bedömning ur ekonomisk dimension

De förslag som bedöms ha en positiv påverkan på kommunens ekonomi är främst kopplade till ekonomiskt stöd samt stöd i form av rådgivning och vägledning vilket kan effektivisera arbetet. Även förslag om vidareutveckling av verktyg och synliggörande av utsläpp och nettoupptag av kol och växthusgaser bidrar till utökade förutsättningar för

planering. Förslag gällande ekonomiska incitament för privata markägare kan ha en positiv påverkan på miljön och därmed en indirekt positiv effekt på kommunens gemensamma ekonomi.

Risk för negativ påverkan i den ekonomiska dimensionen ses endast i ett fåtal förslag. Förslaget om att kommuner ska uppmanas att rapportera rekreatiomsområden och stadsgrönska som uppfyller kriterierna för OECD kan innebära en resurskrävande insats.

Förslagen förändring i förordning om statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt, där tillägg skett som gör att bland annat kommun, kommunal nämnd, eller samverkan mellan kommuner och ideella sammanslutningar som möjliga bidragssökanden – kan bidra positivt till stadens möjligheter att söka och ta del av statliga bidrag.

Det är svårt att bedöma hur förslaget kan komma att påverka kostnader i byggprojekt. Förvaltnings AB Framtiden (Framtiden) gör dock bedömningen att eftersom förslagen delvis ligger i linje med de målsättningar och det arbete som pågår inom koncernen och staden kopplat till hållbart byggande, stärker en nationell reglering och stödjande åtgärder möjligheterna och bör vara ekonomiskt gynnsamt. Framförallt gäller det förslagen om ekonomisk ersättning till skogs- och markägare om de ställer om till mer hållbart brukande.

För företag kan det finnas möjlighet att utöka eller starta verksamheter kopplat till naturvårdande skötsel, skapande av våtmarker och andra naturvårdande tjänster om förslagen i remissen genomförs. Även inventering av naturvärden och framtagande av skötselplaner för naturområden kan resultera i att fler jobb skapas.

I utredningen presenterar miljömålsberedningen förslag som har en positiv inverkan på biologisk mångfald och klimat. Förslag som har en positiv inverkan på den ekologiska dimensionen har ofta även en långsiktig positiv påverkan på den ekonomiska dimensionen. Då förslagen är kopplade till EU:s lagstiftning om växthusgaser och biologisk mångfald genom restaureringsförordningen kan resultatet av att inte genomföra åtgärderna komma att leda till sanktionsavgifter på nationell nivå, om inte andra sätt att nå målen drivs igenom.

Bedömning ur ekologisk dimension

Flera av Miljömålsberedningens förslag kan bidra till måluppfyllelse inom Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram vilket även bidrar till uppfyllande av nationella miljömål och globala hållbarhetsmål. Som exempel finns miljömålet ”ett rikt växt- och djurliv” och hållbarhetsmålet ”ekosystem och biologisk mångfald”. Ekologiskt gynnsamma förslag bidrar även till mål i Göteborgs Stads översiktsplan, gällande exempelvis robust grön infrastruktur och god möjlighet till rekreation och friluftsliv.

Beredningen presenterar förslag på flera olika nivåer, nationellt, regionalt, kommunalt och individuellt. Förslag på den kommunala nivån bedöms vara gynnsamma men det saknas förslag kring kommuners gröna infrastruktur sett på systemnivå. På kommunal nivå finns även förslag som påverkar andra kommuner positivt ur ekologisk dimension, vilket kan ha en betydande roll för Göteborgs Stad eftersom natur är sammanhängande och biologisk mångfald bör ses även ur ett större perspektiv. På individnivå finns också förslag som bedöms vara värdefulla för Göteborgs Stad, eftersom förslagen i flera fall underlättar för icke-kommunala markägare att bidra till miljö- och klimatförbättrande

åtgärder, vilket är av betydelse för staden eftersom inte all mark inom kommunen är kommunägd.

Ett fåtal förslag bedöms innebära en risk för negativ påverkan på den ekologiska dimensionen om de inte revideras. Detta gäller exempelvis förslagen kring gödsling och OECM. Det finns risk för att skogsgödslingen kommer att bidra till ökade halter av kväve i marken som kan bidra till övergödning i sjöar, hav och vattendrag som då påverkar den biologiska mångfalden och ekosystem negativt. Det finns även en risk för att en för låg procentandel av Sveriges skog brukas hyggesfritt, vilket utgör en risk eftersom kalhyggen släpper ut koldioxid från marken.

Bedömning ur social dimension

För många av förslagen ses ingen tydlig påverkan på den sociala dimensionen men förslagen kan som helhet bidra till en godare miljö, vilket i sin tur har en positiv effekt på den sociala dimensionen i form av välmående befolkning. Den sociala dimensionen kan påverkas genom att ökad skötsel och skydd av natur bidrar till folkhälsan. En stad med högre andel träd bidrar till att hålla temperaturerna lägre vid värmeböljor. Effekterna på hälsan av att vistas i gröna miljöer är på flera sätt positiva. Indirekt bidrar åtgärderna i remissförslaget därmed till den sociala dimensionen. Ekosystemtjänster och biologisk mångfald kan bidra till en positiv inverkan på hälsa samt andra sociala dimensioner.

Miljömålsberedningen presenterar flera förslag som gör det möjligt för privata markägare att bidra till ökad nettokolinlagring och ökad biologisk mångfald. Att sådana insatser bygger på frivillighetsprincipen kan vara positivt ur ett socialt perspektiv. Utöver detta finns förslag om bidrag och anslag för exempelvis skötsel av natur. I de fall som förslagen innebär att arbetstillfällen genereras, oavsett om det är inom Göteborgs Stads förvaltningar eller om det gäller privatpersoner, bidrar det positivt till den sociala dimensionen. En positiv effekt kan också väntas av förslaget om att SLU (Staten lantbruksuniversitet) ska ta fram ett system för inrapportering och sökning av områden med höga naturvärden, genom att verktyget skulle kunna engagera allmänheten samt bidra till kunskapsspridning och öppna data på ett liknande sätt som den befintliga Artportalen.

Bilagor

1. Sammanfattning av Miljömålsberedningens delbetänkande
2. Förslag till yttrande

Ärendet

Ärendet avser remissen SOU 2025:21 Miljömålsberedningens förslag om en strategi för åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF) från Klimat- och näringslivsdepartementet, som Göteborgs Stad har fått för yttrande. Remissen inkom den 7 mars 2025 och ska besvaras senast den 7 juni 2025.

Beskrivning av ärendet

Delbetänkandet

I delbetänkandet (SOU 2025:21) lämnar Miljömålsberedningen förslag om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn till 2030. I markanvändningssektorn ingår skogsmark, jordbruksmark, det vill säga betesmark och åkermark, våtmark inklusive torvmark, bebyggd mark samt övrig mark. Miljömålsberedningen lämnar förslag på styrmedel och åtgärder som ska bidra till Sveriges åtagande enligt LULUCF-förordningen (Land Use, Land Use Change and Forestry) samt förslag på etappmål, styrmedel och åtgärder som bidrar till Sveriges åtagande inom EU och internationellt för naturvård och biologisk mångfald. Beredningen lämnar förslag om information och rådgivning, ersättning till markägare samt förslag om skydd, förvaltning och restaurering av biologisk mångfald. Förslagen om hållbart brukande av jordbruksmark och skogsmark samt återvätning av våtmarker bedömer utredningen skapar synergieffekter mellan bevarande av biologisk mångfald och ökad kolinlagring.

Miljömålsberedningens överväganden och förslag för skogsbrukets del vilar på principen om frihet under ansvar och skogsbrukets sektorsansvar. Det är därmed frivilligt för fastighetsägare och brukare att genomföra åtgärder som beredningen föreslår i syfte att gynna biologisk mångfald och öka nettoupptaget av koldioxid i markanvändningssektorn. Miljömålsberedningen har samma utgångspunkt för de förslag om åtgärder för att gynna biologisk mångfald och öka nettoupptaget av koldioxid i markanvändningssektorn som riktar sig till fastighetsägare och brukare i livsmedelproduktionen.

Miljömålsberedningens förslag är inte fattat i enighet. Antalet reservationer och särskilda yttranden är omfattande.

Miljömålsberedningen

Miljömålsberedningen inrättades av regeringen i juli 2010 för att nå bred politisk samsyn kring ett antal olika miljöfrågor. Den parlamentariska beredningens uppgift är att föreslå hur miljö kvalitetsmålen ska nås genom politiskt förankrade förslag till strategier med etappmål, styrmedel och åtgärder. Till Miljömålsberedningen finns ett sekretariat knutet samt förordnade experter som bereder underlag och förslag. Beredningen ska fokusera på frågor som kräver övergripande och långsiktiga politiska prioriteringar, dels där det finns behov av strukturella förändringar, dels avseende frågor av särskild betydelse som inte kan lösas på myndighetsnivå (dir. 2010:74). Miljömålsberedningen har genom flera tilläggsdirektiv fått olika uppdrag, bland annat att lämna förslag till en strategi för en sammanhållen och hållbar vattenpolitik med ett helhetsperspektiv på havs- och sötvattenspolitik och att ta fram en klimat- och luftvårdsstrategi.

Beredningen ska ta sin utgångspunkt i Sveriges genomförande av FN:s globala mål för hållbar utveckling, Agenda 2030.

Tidigare yttranden över angränsande remisser i kommunstyrelsen och miljö- och klimatinämnden

Göteborgs Stad lämnade genom miljöförvaltningen yttrande på Betänkandet Ekologisk kompensation (SOU 2017:34) hösten 2018. Kommunstyrelsen yttrade sig genom beslut 2014-12-03 § 750 över remiss avseende Miljömålsberedningens delbetänkande Med miljömålen i fokus - hållbar användning av mark och vatten (SOU 2014:50) M2014/1595/Nm.

Förvaltnings- och bolags synpunkter

Stadsledningskontoret har skickat remissen till exploateringsförvaltningen, miljöförvaltningen, stadsbyggnadsförvaltningen, stadsfastighetsförvaltningen, stadsmiljöförvaltningen och Framtiden för yttrande, samtliga har svarat. Remissen skickades även till inköp- och upphandlingsförvaltningen för kännedom och eventuellt yttrande, förvaltningen har valt att inte svara. På grund av kort svarstid skickades remissen på förvaltnings-/bolagsremiss och svaren är därmed inte nämnd- eller styrelsebehandlade.

Exploateringsförvaltningen

Exploateringsförvaltningen bedömer att förslag om strategi och framtagandet av nya etappmål kopplat till markanvändning, klimatpåverkan och biologisk mångfald bidrar i rätt riktning. Samtidigt är det oklart om de är tillräckliga för att nå uppsatta klimatmål och mål för biologisk mångfald. Förvaltningen lyfter att det kvarstår ett betydande arbete för att uppnå målet om 30 procent skyddad natur, vilket kräver ökade insatser. Skyddet av skogsområden behöver säkerställas och även inkludera områden med potential att utveckla höga naturvärden utöver gammelskog och urskog. Gödsling av skogsmark som åtgärd har ifrågasatts inom forskningen och åtgärden riskerar att motverka både biologisk mångfald och markens kemiska balans.

Vidare anser exploateringsförvaltningen att ett tydligt utökat utrymme för inventering av skogsmark är avgörande för att stärka arbetet med biologisk mångfald, säkerställa skogens roll som kolsänka och skapa ett robust beslutsunderlag för ett hållbart skogsbruk.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningen bedömer att de flesta delarna av förslagen leder i rätt riktning, men att det sammantaget inte är tillräckligt för att minska klimatbelastningen och för att minska hoten mot den biologiska mångfalden. Förvaltningen efterfrågar en sammanfattande tabell som illustrerar miljönyttan som de olika åtgärderna beräknas leda till.

Miljöförvaltningen bedömer att det inte är sannolikt att Sverige klarar sina åtaganden gentemot FN och EU om biologisk mångfald, om inte ytterligare åtgärder genomförs utöver dem som beredningen presenterat. Förvaltningen vill påtala att FN:s och EU:s mål är satta för att säkra vår och våra barns framtid, för att undvika allvarliga klimatförändringar och upprätthålla en nödvändig biologisk mångfald för de ekosystemtjänster som människan är beroende av.

Miljöförvaltningen är positiv till riktad information och rådgivning till fastighetsägare och brukare samt till att införa lokala åtgärdssamordnare. Miljöförvaltningen lyfter att till exempel några förslag på åtgärder om LONA-bidrag inte kom med i det slutliga förslaget.

Förvaltningen föreslår att förslaget om bidrag för att bevara befintliga ytor och öka grönytor samt förslag om att öka resurserna till LONA-bidrag läggs tillbaka. Vidare bedömer miljöförvaltningen att frivilliga insatser från skogsägare (principen frihet under ansvar) inte kommer att få det positiva genomslag i miljönytta som Miljömålsberedningen förväntar sig. Förvaltningen är tveksam till ökad satsning på gödsling av skogsmark för att öka tillväxt av skog och få in det som en kolsänka. Skogsgödsling kan orsaka negativa konsekvenser för biologisk mångfald.

Miljöförvaltningen anser att förslaget att Upphandlingsmyndigheten ska få i uppdrag att utföra en informations- och rådgivningsinsats riktad mot kommuner och regioner om upphandling av naturbeteskött och viltkött och dess positiva effekter på kolinlagring och biologisk mångfald är intressant då Göteborgs Stad är en stor inköpare av livsmedel.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att flera förslag som presenteras kan vara gynnsamma ur flera dimensioner. Förvaltningens synpunkter gäller främst bearbetning och förbättring av utpekade förslag.

Stadsbyggnadsförvaltningen påminner om att det är mer effektivt att bevara och skydda natur än att försöka återställa den om den går förlorad. Förvaltningen saknar förslag gällande bidrag för kommuners bildande av skydd. Förvaltningen ser även behov av vägledning för bildande av naturminnen. Gällande nationella samordnare för näringslivets arbete med biologisk mångfald ser förvaltningen här en möjlighet att utvidga förslaget till att stötta i åtgärder som verkar för ett samarbete mellan kommuner och näringslivet.

Stadsbyggnadsförvaltningen är kritisk till bedömningen att formellt skydd för urban grönska inte är ändamålsenlig för bevarande. Förvaltningen anser även att det är av största vikt att OECM inte liknas vid formellt skydd. Förvaltningen är även kritisk till den oprecisa definitionen av ”långsiktigt bevarande”.

Avseende förslaget om att vidareutveckla ett gemensamt verktyg med standardiserade metoder för att mäta effekt av förändrad markanvändning vid exploatering på nettoupptag av växthusgaser anser förvaltningen att förslaget även bör innefatta metod för hur verktyget ska få genomslag i kommuner samt hur ekologisk kompensation ska hanteras i verktyget på ett vis som inte leder till större benägenhet att kompensera i stället för att undvika skada. Förslaget om förtydligande i miljöbalken kring möjlighet till kompensationsåtgärder bör revideras så att lagtext även belyser vikten av skadelindringshierarkin.

Avseende etappmål ser stadsbyggnadsförvaltningen ett behov av att även införa ett etappmål för uppföljning av gamla skötselplaner. Stadsbyggnadsförvaltningen önskar förslag på åtgärder för stärkande av urban biologisk mångfald och grön infrastruktur på systemnivå, utöver förslaget om grönplan.

Stadsfastighetsförvaltningen

Stadsfastighetsförvaltningen lämnar synpunkter på de delar i Miljömålsberedningen som omfattar förslag som berör skogsbruk, kolinlagring i och återanvändning av träprodukter, utökad klimatdeklaration, restaurering av natur, minskad förlust av biologisk mångfald samt om ändring i miljöbalken och ändring i förordningen om statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt.

Sammantaget ställer sig förvaltningen positiv till många av de granskade förslagen men trycker samtidigt på att följd effekter som, om beredningen godtas i sin nuvarande form, bidrar till effekter på såväl biologisk mångfald och ekosystem samt kolinlagring som inte alltid är positiva. Ett exempel på detta är Miljömålsberedningens förslag om ersättning till markägare som gödslar sin skog. Beredningen menar att detta sannolikt är positivt för kolupptaget i skogsmark, stadsfastighetsförvaltningen lyfter riskerna att skogsgödslingen kommer att bidra till ökade halter av kväve i marken som kan bidra till övergödning i sjöar, hav och vattendrag som då påverkar den biologiska mångfalden och ekosystem negativt. Ett annat exempel är att miljömålsberedningen bör styra mot en högre procentandel tillämpning av hyggesfria metoder inom skogsbruket. Beredningen ger förslag om 20-25 procent medan förvaltningen anser att en högre procentandel av Sveriges skog ska brukas hyggesfritt utifrån den stora mängd koldioxid som svenska kalhyggen årligen släpper ut.

Stadsmiljöförvaltningen

Stadsmiljöförvaltningen har avgränsat sitt svar till att i huvudsak gälla områden som bedöms beröra förvaltning av mark och markägarande. Många av de förslag som lämnas ligger i linje med arbetssätt som stadsmiljöförvaltningen redan jobbar enligt. Till exempel att sköta naturområden och parker så att biologiska värden bevaras eller ökar samt att anlägga och restaurera våtmarker.

Stadsmiljöförvaltningen efterfrågar mer information om hur bildandet av så kallade OECM-områden ska ske, samt vilka effekter OECM-status får på ett område sett till behov av uppföljning, resurssättning och vid framtida frågor om exploatering. Stadsmiljöförvaltningen ser också att resurser i form av pengar och personal behöver skjutas till för att skapa OECM-områden, och i förekommande fall även för att sköta dem.

Sammanfattningsvis anser stadsmiljöförvaltningen att det är angeläget att åtgärder genomförs för att målen för biologisk mångfald och klimat. Förvaltningen bedömer att flera av förslagen i remissunderlaget ligger i linje med Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram, Göteborgs stads Grönplan (som nu istället delvis är inarbetad i förslag till ÖP som ligger för beslut) och andra dokument, till exempel Göteborgs Stads Handbok för ett varierat växt-och djurliv.

Framtiden

I sitt svar fokuserar Framtiden på de delar i förslaget som bidrar till koncernens och Göteborgs Stads mål att minska klimatpåverkan med 90 procent från all byggnation mellan 2020-2030 samt att säkerställa att inköp av byggmaterial främjar biologisk mångfald. Exempel på synpunkter som Framtiden lyfter är risken för att mål inte uppnås utan formell reglering genom att genomförande av åtgärder bygger på frivillighet. Vidare lyfter bolaget risken för sämre virkeskvalitet vid skogsgödsling på grund av snabbväxande träd. Avseende förslag om ökat nettoupptag i träprodukter anser Framtiden att det endast ska vara kolsänkor i långlivade konstruktionsdelar som ska få ingå i klimatdeklarationen. Framtiden saknar förslag som stödjer den omställning som krävs inom den skogsbaserade tillverkningsindustrin, där kortlivade produkter till viss del behöver stå tillbaka till förmån för de långlivade - som i högre grad bidrar till minskad klimatpåverkan.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret konstaterar att Miljömålsberedningens delbetänkande är omfattande och berör komplexa frågor. Kontoret noterar att Miljömålsberedningen förslag inte är fattat i enighet och antalet reservationer och särskilda yttranden är omfattande. Utifrån yttranden från stadens förvaltningar och bolag ställer sig stadsledningskontoret generellt positiv till att en strategi tas fram med etappmål, styrmedel och åtgärder som bidrar till Sveriges åtaganden inom EU och internationellt för naturvård och biologisk mångfald samt upptag och utsläpp av växthusgaser inom markanvändningssektorn (LULUCF). Kontoret föreslår synpunkter avseende etappmål, styrmedel och åtgärder under respektive kapitel i yttrandet.

Synpunkter som föreslås rör förslag om information och rådgivning som kontoret är positivt till, likaså förslaget om lokala åtgärdssamordnare som kontoret bedömer ha potential att skapa miljönytta.

Stadsledningskontoret föreslår att de ursprungliga förslagen om LONA-bidrag för bland annat ökade grönytor samt ökade resurser till dessa bidrag åter läggs in i det fortsatta arbetet. Dessa bidrag är viktiga för att finansiera och uppmuntra lokala naturvårdsinsatser.

Utifrån en skrivning om främmande trädslag i dokumentet lyfter kontoret synpunkten att det är mycket viktigt att det inte kommer in nya skadegörare. Detta riskerar att ske om nya främmande trädslag introduceras. I första hand ska främmande trädslag undvikas så lång som möjligt, eftersom introducerade arter sällan håller sig på den yta där de har planterats utan gärna sprider sig till intilliggande marker.

Vidare betonar kontoret vikten av en styrning mot en högre procentandel av Sveriges skog som ska brukas hyggesfritt då svenska kalhyggen årligen släpper ut stora mängder koldioxid från marken. Kontoret ser positivt på att beredningen föreslår en definition av hyggesfritt skogsbruk.

Vidare ser stadsledningskontoret problem i förslaget om uppmuntran till skogsgödsling. Kontoret bedömer att det är viktigt att lyfta denna fråga trots att kommunen inte ingår i området där ökad gödsling är aktuell. Detta eftersom landet är sammankopplat och åtgärder i ett område kan påverka miljön även i andra områden. Exempelvis rinner vattendrag genom hela landskapet, genom flera kommuner och marktyper, vilket gör att kvaliteten i Göteborgs vattenmiljöer påverkas i hög grad av de aktiviteter som genomförs uppströms. Stadsledningskontoret ställer sig tveksam till förslaget om att betala ersättning till markägare som gödslar sin skog utifrån de negativa effekter som kan uppstå. Kontoret anser att utvärderingsuppdraget till myndigheterna bör utföras innan utbetalningar för gödsling eventuellt påbörjas.

Avseende beredningens förslag om OECM lyfter kontoret att formella skydd i form av exempelvis naturminnesförklaring och biotopskyddsområden ger en större säkerhet och arbetsgången med att bilda dessa är dessutom utarbetad och klargjord hos kommunen, till skillnad från OECM-rapportering. Förslaget om att länsstyrelserna får i uppdrag att stödja kommuner med att ta fram skötselplaner för kommunala naturreservat samt uppdatera de skötselplaner som är inaktuella är positivt och kan gynna arbetet med naturreservat och andra formellt skyddade områden.

Kontoret lämnar även förslag på synpunkter avseende förslag om att vidareutveckla ett gemensamt verktyg med standardiserade metoder för att mäta vilken effekt förändrad markanvändning vid exploatering får på nettoupptaget av växthusgaser samt förslag om ökat nettoupptag i träprodukter kopplat till klimatdeklarationer. Vidare lämnar kontoret synpunkter avseende vikten av resurser för bedömningar vid avverkningsanmälningar, förslag om nytt etappmål om grönplaner, förslag om att öka möjligheterna att tillämpa ekologisk kompensation, framtida behov av byggande i trä med mera.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Sammanfattning

Miljömålsberedningen lämnar här förslag om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF) till 2030.

Miljömålsberedningen lämnar förslag styrmedel och åtgärder som tillsammans bidrar till Sveriges åtagande enligt LULUCF-förordningen, att öka det rapporterade nettoupptaget med 4 miljoner ton jämfört med det genomsnittliga nettoupptaget 2016–2018.

Miljömålsberedningen lämnar förslag om etappmål, styrmedel och åtgärder som bidrar till Sveriges åtaganden inom EU och internationellt för naturvård och biologisk mångfald. Åtagandena har som sammantaget syfte att stoppa och vända förlusten av biologisk mångfald.

Samtliga förslag bidrar till att Generationsmålet och de nationella miljökvalitetsmålen kan nås.

Eftersom en stor del av Sveriges landareal består av skog är skogen viktig för möjligheten att öka nettoupptaget av växthusgaser i markanvändningssektorn och gynna den biologiska mångfalden. Miljömålsberedningen lämnar således flera förslag som berör skogen.

Enligt Miljömålsberedningens direktiv är den politiska inriktningen för skogsnäringen och livsmedelsproduktionen viktiga förutsättningar för beredningens arbete och denna politiska inriktning ska inte omprövas. Det innebär bl.a. att beredningens överväganden och förslag för skogsbrukets del vilar på principen om frihet under ansvar och skogsbrukets sektorsansvar. Det är därmed frivilligt för fastighetsägare och brukare att genomföra åtgärder som beredningen föreslår i syfte att gynna biologisk mångfald och öka nettoupptaget av koldioxid i markanvändningssektorn. Som en konsekvens av följsamheten till principen frihet under ansvar lämnar inte Miljömålsberedningen några förslag om för fastighetsägare och brukare

tvingande lagreglerade åtgärder i syfte att gynna biologisk mångfald och kolinlagring. Miljömålsberedningen har motsvarande utgångspunkt för de förslag om åtgärder för att gynna biologisk mångfald och öka nettoupptaget av koldioxid i markanvändningssektorn som riktar sig till fastighetsägare och brukare i livsmedelsproduktionen.

Förslagen om att öka nettoupptaget av växthusgaser i skogsmark uppskattas medföra ett tillfälligt minskat virkesuttag perioden 2026–2030 motsvarande 1–3,5 procent av den totala årliga avverkningsvolymen i Sverige. Förslagen ger samtidigt möjligheter till större avverkningsvolym efter 2030 eftersom flera av dem syftar till att öka skogstillväxten och därmed virkesförrådet.

Här redovisas huvuddragen i Miljömålsberedningens förslag.

Förslag om etappmål

Etappmål om biologisk mångfald

Miljömålsberedningen föreslår nya etappmål om förvaltning av skyddade områden, restaurering av natur samt minimal förlust av biologisk mångfald.

Förslag om information och rådgivning

Miljömålsberedningen lämnar förslag om informations- och rådgivningsinsatser om åtgärder för ökad kolinlagring och gynnsam biologisk mångfald. Miljömålsberedningen bedömer att en satsning på riktad information och rådgivning till fastighetsägare och brukare är avgörande för att de åtgärder som Miljömålsberedningen föreslår ska ge önskat resultat.

Förslag om ersättningar till markägare som bidrar till att öka nettoupptaget av växthusgaser i markanvändningssektorn

Strategin innehåller förslag om ersättningar för markägare som vidtar åtgärder för att öka nettoupptaget på sina marker. Staten ersätter därmed markägare för att de tillhandahåller ekosystemtjänsten kolinlagring, genom att ersätta markägare för skogsgödsling, förlängda omloppstider, återvätning och odling av mellangrödor.

Förslag om utfasning av torvutvinning

Miljömålsberedningen föreslår att möjligheten att kunna söka nytt, eller förlängt, tillstånd till torvtäkt från och med 1 januari 2026 begränsas till de fall det bedöms nödvändigt för totalförsvarets behov av energitorv som beredskapsbränsle.

Förslag om omprövning eller avveckling av markavvattningsföretag

Miljömålsberedningen föreslår att det i väntan på en långsiktig lösning på frågan om omprövning och avveckling av markavvattningsföretag skyndsamt införs ett undantag på krav på omprövning eller avveckling av markavvattningsföretag då en återvätning genomförs för att minska utsläppen av växthusgaser fram till 2030 och därmed bidra till att Sverige lever upp till LULUCF-förordningens åtagande.

Förslag om skydd, förvaltning och restaurering av biologisk mångfald

Miljömålsberedningen föreslår skydd av natur inklusive skydd av urskog och gammal skog, förvaltning av formellt skyddade områden, restaurering av natur och minimal förlust av biologisk mångfald.

I naturvårdsarbetet till 2030 föreslår Miljömålsberedningen att områden med naturtyp enligt restaureringsförordningen ska prioriteras.

Miljömålsberedningen föreslår hur Sverige ska utveckla sin tillämpning av ”andra effektiva områdesbaserade bevarandeåtgärder”, OECM, och därigenom rapportera fler områden som skyddade till Europeiska miljöbyrån än som rapporteras i dag.

Förslagen om formellt skydd bygger på frivillighet och att de privata markägarna ersätts för intrånget.

Miljömålsberedningen lämnar förslag om hur formellt skyddade områden ska förvaltas så att områdena inte förlorar de naturvärden de syftar till att bevara.

Miljömålsberedningens lämnar förslag som bidrar till ökad restaurering av natur och stadsgrönska, genom att skapa förutsättningar för det restaureringsarbete som behöver göras till 2030.

Synergier mellan biologisk mångfald och LULUCF

Flera av Miljömålsberedningens förslag, särskilt förslagen om hållbart brukande av jordbruksmark och skogsmark samt återvätning av våtmarker, skapar synergieffekter mellan bevarande av biologisk mångfald och ökad kolinlagring.

Förslagets bidrag till måluppfyllelse

Miljömålsberedningens förslag bidrar till att Sverige i viss utsträckning kan uppnå Sveriges åtaganden inom EU och internationellt för naturvård och biologisk mångfald i landbaserade ekosystem. Förslagen gör det möjligt att Sverige når närmare 30 procent skydd.

Miljömålsberedningens förslag för ökat nettoupptag av växthusgaser uppskattas kunna resultera i ett ökat årligt nettoupptag 2030 på cirka 7 miljoner ton, vilket bidrar till Sveriges åtagande enligt LULUCF-förordningen.

Datum: 2025-05-12

Ärendenummer: SLK-2025-00350

Klimat- och näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: kn.nm@regeringskansliet.se

Diarienummer: KN2025/00609

Göteborgs Stads yttrande över remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet SOU 2025:21 MMB förslag om en strategi för åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF)

Utifrån synpunkter från stadens exploateringsförvaltning, miljöförvaltning, stadsbyggnadsförvaltning, stadsfastighetsförvaltning, stadsmiljöförvaltning och allmännyttiga bostadsbolag Förvaltnings AB Framtiden (Framtiden), lämnar Göteborgs Stad följande synpunkter på Miljömålsberedningens delbetänkande.

Kapitel 5 Miljömålsberedningens förslag om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF)

Göteborgs Stad är generellt positiv till att en strategi tas fram med etappmål, styrmedel och åtgärder som bidrar till Sveriges åtaganden inom EU och internationellt för naturvård och biologisk mångfald samt upptag och utsläpp av växthusgaser inom markanvändningssektorn (LULUCF). Staden har dock ett flertal synpunkter på delbetänkandet, bland annat saknas det etappmål för ökat nettoupptag. Staden lämnar synpunkter avseende etappmål, styrmedel och åtgärder under respektive kapitel.

Kapitel 6 Förslag om information och rådgivning

Göteborgs Stad är positiv till satsning på riktad information och rådgivning till fastighetsägare och brukare (sidan 161). Rådgivning underlättar för fastighetsägare och brukare att ta nya steg i sitt miljöarbete. Staden är även positiv till att införa lokala åtgärdssamordnare för att stärka frivilligt lokalt arbete runt om i landet, och att dessa även kan anställas av kommuner och ideella sammanslutningar (sidan 162). Ökad kunskapsspridning både inom sakområdet och hur man praktiskt går till väga, kan sannolikt uppmuntra till att fler insatser genomförs.

Kapitel 6.2 Lokala åtgärdssamordnare

Miljömålsberedningen föreslår att regeringen stödjer det frivilliga lokala åtgärdsarbetet genom att ge länsstyrelserna ett uppdrag att till och med 2030 stödja lokala åtgärdssamordnare hos kommuner och ideella sammanslutningar. Dessa ska verka för frivilligt lokalt åtgärdsarbete som bidrar till kolinlagring och biologisk mångfald i landbaserade ekosystem. Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och Jordbruksverket får i

uppdrag att i samarbete och tillsammans med andra berörda aktörer inrätta en nationell stödfunktion för det frivilliga lokala åtgärdsarbetet.

Göteborgs Stad bedömer att förslaget att införa lokala åtgärdssamordnare har stor potential att nå miljönytta. Tidsaspekten innebär dock att det är tveksamt om många kommuner och kommunalförbund kommer att anställa lokala åtgärdssamordnare eftersom det bara är drygt fyra år till 2030.

Kapitel 6.3 LONA, lokala naturvårdsprojekt

Göteborgs Stad är positiv till förslaget att även kommunalförbund ska kunna söka LONA-medel. Göteborgs Stad har erfarenhet av att administrera kommunövergripande naturvårdsprojekt genom LONA. Nu öppnas också möjligheten för Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) att administrera framtida kommungemensamma naturvårdsprojekt.

Utifrån reservationen på sidan 914, kan dock utläsas att vissa bedömningar inte kom med i det slutgiltiga förslaget. Eftersom staden instämmer i nedanstående bedömningar föreslår staden att de läggs tillbaka.

- att statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt (LONA) även fortsättningsvis behövs för att kommunerna ska kunna bidra i arbetet med biologisk mångfald och kolinlagring. Detta bidrag är i dagsläget det mest lämpade styrmedlet för kommunernas arbete med att bevara befintliga ytor och öka grönytor, vilket kan bidra till representativitet och öka förutsättningarna för konnektivitet.
- att om resurserna till LONA-bidraget ökar skulle möjligheterna till fler åtgärder i kommunal regi sannolikt också öka.

Göteborgs Stad har genomfört LONA-projekt med goda resultat, fram tills bidraget togs bort för några år sedan. LONA-bidrag är av avgörande betydelse för att finansiera och uppmuntra lokala naturvårdsåtgärder.

Göteborgs Stad anser vidare att ersättning med stöd av LONA inte bara bör utvidgas för att innefatta fler aktörer (kap. 6.3) utan också att de tillgängliga medlen inom LONA ökar. Bidrag genom LONA är en viktig resurs enligt ovan men även en potential vid bildande av områdesskydd och skötsel av natur.

Generellt gäller för alla typer av bidrag att det är viktigt att både ansökan, redovisning och medfinansiering är enkel att hantera, annars är risken att många låter bli att söka och att projekt som kunde ha utförts inte blir av.

Det är sannolikt positivt att lyfta ut våtmarker ur LONA och göra våtmarksdelen till ett eget stöd, eftersom det har upplevts som komplicerat med olika regler för olika delar av LONA. Om de åtgärder som eftersträvas ska äga rum - krävs det också att det finns LONA-medel att söka. I dagsläget finns det enbart möjlighet att söka LONA för våtmarksåtgärder. Den biologiska mångfalden behöver fler åtgärder än enbart tillskapade av våtmarker för att bevaras.

Icke kommunala markägare och andra kommuner

Förslag som underlättar för icke-kommunala markägare att bidra till miljö- och klimatförbättrande åtgärder är av betydande vikt även för Göteborgs Stad, eftersom kommunen även innefattar icke-kommunalägd mark. Detta gäller exempelvis förslag kopplade till ekonomiska incitament, kunskapshöjning och samarbetsförstärkning (till

exempel kap. 6 och 8). Förslagen kan ha en positiv påverkan på kommunens gemensamma ekologi och således en indirekt positiv effekt på kommunens gemensamma ekonomi. Förslag gällande rådgivning till icke-kommunala markägare eller till andra kommuner anser staden är viktiga och ekonomiskt värdefulla för hela Göteborgs Stad. Till exempel kan rådgivning till skogsägare (kap. 6.1) bidra till motståndskraftigare skogar som förebygger framtida ekonomiska förluster för de aktörer, till exempel kommuner, som ska hantera olika kriser. Rådgivning till närliggande kommuner avseende exempelvis naturnära skogsbruk (kap. 8.1.1) spelar en viktig roll ur det större perspektivet för biologisk mångfald. Gäller även kap 8.

Kapitel 7 Förslag om indikatorer och preciseringar till Begränsad klimatpåverkan, Levande skogar och ett rikt odlingslandskap

Kapitel 7.1 Förslag om nya preciseringar till miljökvalitetsmålen Levande skogar och Ett rikt odlingslandskap

Förslaget att precisera målen "Ett rikt odlingslandskap" och "Levande skogar" så att avsikten om att öka nettoupptaget av växthusgaser tydliggörs, bedömer staden är positivt ur ett ekologiskt perspektiv. En brist i förslaget är att det inte indikerar hur mycket nettoupptaget ska öka, vilket minskar sannolikheten att målen bidrar till motivation till förbättring samt gör det svårare att förhålla sig till vid till exempel planering.

Kapitel 7.2 Förslag om uppdatering av en av indikatorerna till miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan

Förslaget att inom miljökvalitetsmålet "Begränsad klimatpåverkan" lägga till indikatorn "upptag och utsläpp från markanvändningssektorn" bedömer staden som positivt. Detta särskilt om det görs enligt miljömålsberedningens förslag att redovisa upptag respektive utsläpp i de olika markanvändningskategorierna och kolpoolerna. Staden kan dra nytta av en sådan indikator och dess anknutna data i sin planläggning och hantering av markanvändning i kommunen, särskilt inom översiktsplanering. Förslaget om den nya indikatorn skulle kunna användas i markanvändningsprojekt och eventuellt stötta i jämförelser mellan markanvändningskategorier. Detta särskilt tillsammans med förslaget att Naturvårdsverket med flera får i uppdrag att vidareutveckla ett gemensamt verktyg med standardiserade metoder för att mäta vilken effekt förändrad markanvändning vid exploatering får på nettoupptaget av växthusgaser. (kap. 10.1).

Kapitel 8 Förslag om hållbart brukande av skogsmark för kolinlagring och biologisk mångfald

Där skogsbruk bedrivs i Göteborgs Stads skogar tillämpas hyggesfritt skogsbruk som genom skogens skötsel ska bidra till att bevara och förstärka den biologiska mångfalden. Gödsling av skogen tillämpas inte.

8.1.1 Förslag om att Skogsstyrelsen får i uppdrag att genomföra och samordna rådgivning och information till skogsägare och skogliga tjänstemän om skogsskötsel för ökad tillväxt, kolinlagring och bevarande av biologisk mångfald I avsnittet beskrivs (sid 192) både att nya skadegörare måste förhindras och skogsskötseln behöver bli mer variationsrik vidare att hänsynen till biologisk mångfald och andra allmänna intressen behöver utvecklas samt att flera andra åtgärder, som bedöms kunna utföras på en mer begränsad areal, har stor betydelse för den ökade skogsproduktionen. Exempel på sådana åtgärder är dikesrensning, användning av främmande trädslag och skogsgödsling.

Göteborgs Stad anser att det är mycket viktigt att det inte kommer in nya skadegörare. Detta riskerar att ske om nya främmande trädslag introduceras, särskilt sådana som inte härstammar från Europa. I första hand anser staden att främmande trädslag ska undvikas så långt som möjligt, eftersom introducerade arter sällan håller sig på den yta där de har planterats utan gärna sprider sig till intilliggande marker. Om nya främmande trädslag är det enda möjliga alternativet på en plats, måste de kontrolleras noga, så att inga andra organismer följer med och att risken för att sjukdomar sprids till närbesläktade träd är lägsta möjliga. Det är viktigt att ta lärdom av misstagen med almsjukan och den nu aktuella lövplattmasken. Skador som uppstår på grund av främmande arter leder till stora kostnader. När det gäller biologisk mångfald är det sannolikt också så att fler inhemska arter (lavar, svampar, mossor, fåglar) trivs i och på inhemska träd, som de samevolverat med under lång tid.

Vidare beskriver Miljömålsberedningen den definition av hyggesfritt skogsbruk i Sverige som Skogsstyrelsen har tagit fram utifrån grunder om att det inte har funnits någon tillräckligt beskrivande och accepterad definition (sid 210). Definitionen lyder: ”Hyggesfritt skogsbruk på skogsmark med produktionsmål innebär att skogen sköts så att marken alltid är trädbevuxen utan att det uppstår några större kalhuggna ytor.” Definitionen avser skogsbruk på produktiv skogsmark. Enligt beredningen ska definitionen förhoppningsvis, ge en ökad tydlighet i fortsatta dialoger om hyggesfritt skogsbruk.

I delbetänkandet framgår (sid 209) att ”Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket föreslår att Sveaskog AB och Statens fastighetsverk successivt ska öka sin tillämpning av hyggesfria metoder, för att metoderna på medellång sikt ska utgöra en inte obetydlig del, förslagsvis 20-25 procent, av brukandet.” Göteborgs Stad vill betona vikten av en styrning mot en högre procentandel av Sveriges skog som ska brukas hyggesfritt då svenska kalhyggen årligen släpper ut cirka 15 miljoner ton koldioxid från marken, vilket är ungefär lika mycket som hela transportsektorn¹. Uppgifter från Finlands växthusgasinventering visar att Finlands skogar inte längre fungerar som en kolsänka utan i stället har blivit en källa till koldioxidutsläpp. Huvudorsakerna är ökad avverkning, högre utsläpp från torvmarksskogar och minskad kolinlagring i mineraljordar. Liknande problem har observerats i flera europeiska länder.²

Sammantaget ser Göteborgs Stad att definitionen av hyggesfritt skogsbruk är viktig i det fortsatta arbetet med hyggesfritt skogsbruk på nationell nivå, för att ge en enhetlig definition om vad begreppet innebär.

Göteborgs Stad ser positivt på förslaget om rådgivning kring hyggesfritt skogsbruk. Dock önskar staden se en övergång från att odla träd till att förvalta skogssystem som innehar stabila ekosystem och som möjliggör kolinlagring och ska vara motståndskraftiga mot angrepp. Skogssystem bör också i större utsträckning ses som livsmiljöer för många sorters insekter, fåglar och däggdjur för att främja den biologiska mångfalden inom skogarna.

¹ Vestin m.fl Impacts of Clear-Cutting of a Boreal Forest on Carbon Dioxide, Methane and Nitrous Oxide Fluxes, Forests 2020, 11, 961

² [Finland's forests have become a source of carbon | ICOS](#)

Staden ser även att det är viktigt med en styrning mot en högre procentandel hyggesfritt skogsbruk av den brukade skogen. Staden anser att det vore positivt med en färdplan för omställning av nuvarande skogsbruksmetoder till hyggesfria metoder.

Kapitel 8.2.2 Förslag om att Skogsstyrelsen under perioden 2026–2030 ska betala ersättning till markägare som gödslar sin skog i enlighet med Skogsstyrelsens allmänna råd och kapitel 8.2.5 Förslag om att uppmana Sveaskog att öka nettoupptaget på sina marker

Delbetänkandet framför att skogsgödsling sannolikt är positivt för kolupptaget i skogsmark (sid 218). Kvävegödsling bidrar dock även till att öka kvävehalten i marken, vilket kan bidra till att öka övergödning i vattendrag, sjöar och hav och påverkar den biologiska mångfalden och skogens rotsystem. Detta kan ge större negativa följd effekter för flera olika ekosystem och indirekt en negativ effekt ur ett ekonomiskt perspektiv. Skogsgödsling kan orsaka negativa konsekvenser för biologisk mångfald, vilket har påtalats av SLU (sidan 125), där de visar på negativa konsekvenser för artrikedomen med förskjutning mot vissa typer av arter. Det finns även en risk för sämre virkeskvalitet på grund av snabbväxande träd.

Förväntade positiva effekterna av ökad skogsgödsling, för att påverka träd och mark som kolsänka, tycks inte vara väl utvärderade (sidan 220). Detta utöver eventuella negativa konsekvenser. Vidare finns det andra potentiellt negativa effekter, såsom minskad resiliens mot torkstress (sidan 220), de långsiktiga effekterna inte är väl studerade. Staden ställer sig därför frågande till förslaget att titta på effekterna av skogsgödselstödet redan 2030. Det finns en risk att påverkan på den biologiska mångfalden inte går att utläsa om effekterna av skogsgödselstödet utvärderas inom så kort tidsram.³ Staden bedömer att en längre tidsserie behövs för att kunna utvärdera och vara ett underlag inför en eventuell förlängning (sidan 181).

Det svårt att få en bild över om gödsling ger en miljönytta totalt sett. Gödsling kan ge högre virkesproduktion men framställningen av konstgödsel orsakar stora växthusgasutsläpp. I en vetenskaplig artikel från 2023 uppskattas att 5 procent av alla växthusgasutsläpp kan hänföras till konstgödselkväve⁴. Vad gäller skogsbruket ökar lustgasutsläppen från skogen om konstgödsel tillförs, även om de ökade utsläppen anses vara mindre än det som binds som kol⁵. I delbetänkandet motiveras ökade utsläpp från produktion av mineralgödsel som används för skogsgödsling, av att det ryms inom EU:s utsläppstak (sidan 224). Men cirka 20 procent kommer påverka utsläpp av koldioxid vid produktion utanför EU.

Staden är därför tveksam till ökad satsning på gödsling av skogsmark för att öka tillväxt av skog och få in det som en kolsänka. Fram tills att ökad kunskap avseende effekter och nytta av ökad skogsgödsling är på plats, bedömer staden att försiktighetsprincipen enligt 2 kap. 3 § miljöbalken bör tillämpas. Målsättningen att börja betala ut bidrag redan 2026 bedömer staden inte är rimlig om det ska föregås av en robust undersökning. Staden anser att det är viktigt att lyfta denna fråga trots att kommunen inte ingår i området där ökad gödsling är aktuell. Detta eftersom landet är sammankopplat och åtgärder i ett område kan påverka miljön även i andra områden. Exempelvis rinner vattendrag genom hela

³ <https://www.slu.se/globalassets/ew/org/centrb/cbm/dokument/publikationer-cbm/cbm-skriptserie/skrift7.pdf>

⁴ [Greenhouse gas emissions from nitrogen fertilizers could be reduced by up to one-fifth of current levels by 2050 with combined interventions | Nature Food](#)

⁵ [Effects of fertilization on soil CH₄ and N₂O fluxes in young Norway spruce stands - ScienceDirect](#)

landskapet, genom flera kommuner och marktyper, vilket gör att kvaliteten i Göteborgs vattenmiljöer påverkas i hög grad av de aktiviteter som genomförs uppströms. Göteborgs Stad ställer sig därför tveksam till förslaget om att betala ersättning till markägare som gödslar sin skog utifrån ovan beskrivna negativa effekter. Göteborgs Stad anser att utvärderingsuppdraget till myndigheterna bör utföras innan utbetalningar för gödsling eventuellt påbörjas.

8.2.5 Förslag om att uppmana Sveaskog att öka nettoupptaget på sina marker
Staden är positiv till förslaget om att Sveaskog ska öka nettoupptaget på sina marker och håller med om att längre omloppstider är en effektiv metod för kolinlagring, då äldre skog lagrar kol effektivt och bör premieras. Det finns olika uppfattningar i forskningen om gallringens effekter, vilket understryker behovet av oberoende forskning inför myndighetsuppdrag. Vidare bör man beakta informationen från Finlands växthusgasinventering och samarbeta med hela skogsbranschen kring en omställning till hyggesfritt skogsbruk.

Frivillighet

Göteborgs Stad bedömer att det finns en viss risk för att de nationella och internationella målen inte uppfylls om det inte finns formell reglering, utan bara bygger på frivillighet. Om den inte kompletteras med visst kravställande och ökade ekonomiska resurser ser staden en risk för att frivilliga insatser från skogsägare (principen frihet under ansvar) inte kommer få det positiva genomslag i miljönytta som Miljömålsberedningen förväntar sig.

Naturvårdsavtal

Naturvårdsavtal så kallade kolinlagringsavtal innebär att enskilda skogsägare, mot ekonomisk ersättning, förbinder sig att under perioden inte slutavverka eller gallra ett angivet bestånd. Göteborgs Stad ställer sig positiv till att det införs som metod. Däremot är staden kritisk till de korta avtalstiderna som föreslås vara 5 eller 20 år (sidan 181). Avtalen behöver gälla längre för att ha någon reell betydelse.

Icke kommunala markägare och andra kommuner

Se synpunkter kapitel 6, rubrik Icke kommunala markägare och andra kommuner.

Kapitel 9 Förslag om hållbart brukande av jordbruksmark för kolinlagring och biologisk mångfald

Ett förslag i betänkandet är att Upphandlingsmyndigheten ska få i uppdrag att utföra en informations- och rådgivningsinsats riktad mot kommuner och regioner om upphandling av naturbeteskött, renkött och kött från älg, rådjur, dovhjort, kronhjort och vildsvin och deras positiva effekter på kolinlagring och biologisk mångfald (sid 256). Göteborgs Stad ser förslaget som intressant och bedömer att det kan inspirera till nya kreativa idéer ute i storköken och öka delaktigheten i miljöarbetet till fler målgrupper. Göteborgs Stad är en stor inköpare av livsmedel och producerar cirka 20 miljoner offentliga måltider per år till medborgare i alla åldrar. Att följa Livsmedelsverkets rekommendation om att integrera måltiderna som en del av skolundervisningen ger möjlighet att uppmärksamma olika värden i ett hållbart matsystem, exempelvis hög biologisk mångfald och minimerad klimatpåverkan. Denna kunskap har potentiellt stor spridningseffekt, då eleverna i sin tur kan förmedla kunskapen vidare, exempelvis i hemmen.

Kapitel 10 Förslag om upptag och utsläpp av växthusgaser på bebyggd mark

Staden instämmer i beredningens bedömning att det över tid finns potential att minska utsläppen i samband med exploatering och att det behövs bättre utvecklade verktyg för att mäta utsläppseffekterna.

Kapitel 10.1 Förslag om att SLU får i uppdrag att utveckla verktyg för att mäta effekter av exploatering på nettoupptaget av växthusgaser

Miljömålsberedningen bedömer ”att effekterna på kolinlagring vid exploatering av mark behöver synliggöras för att kunna vägas in vid bland annat miljöbedömningar i översiktsplaner och detaljplaner, vid miljökonsekvensbeskrivningar i samband med planering och beslut under miljöbalken, plan och bygglagen och vid tillämpning av sektorslagstiftning för olika typer av infrastruktur” (sidan 275). Beredningen föreslår att Naturvårdsverket med flera får i uppdrag att vidareutveckla ett gemensamt verktyg med standardiserade metoder för att mäta vilken effekt förändrad markanvändning vid exploatering får på nettoupptaget av växthusgaser. (kap. 10.1). Utifrån det föreslås i promemorian att verktyget ska kunna användas vid miljökonsekvensbedömningar senast från och med 2027.

I stadsplanering kan föreslaget verktyg komma att påverka och vägleda vid exempelvis framtagande av miljöbedömningar i översiktsplaner och detaljplaner samt framtagande av miljökonsekvensbeskrivningar och kompensationsåtgärder i samband med planering, beslut och exploatering. Staden vill påtala att det görs miljökonsekvensbeskrivningar endast i ett begränsat antal detaljplaner som har betydande miljöpåverkan. Staden bedömer att verktyget behöver ge vägledning i arbetet med fler typer av detaljplaner. Hur pass mycket verktyget eventuellt påverkar översiktsplanering är oklart. Det är även oklart hur det utvecklade verktyget kommer bygga på eller vara kopplat till redan befintliga klimatkalkylsverktyg som Göteborgs Stad har tillgång till. Göteborgs Stad anser att verktyget bör utvecklas på ett vis så att det fungerar smidigt med redan befintliga verktyg. Verktyget är vagt formulerat och behöver därför förtydligas. För att verktyget ska fungera på det vis som det är tänkt, det vill säga som ett gemensamt och standardiserat verktyg, bör förslaget även innefatta metod för hur verktyget ska få genomslag i kommuner. Det bör undersökas om verktyget ska bli obligatoriskt för kommuner att använda eller om verktyget ska förankras på annat sätt hos kommuner. Miljömålsberedningen menar även att förslaget kan öka efterfrågan på ekologisk kompensation vilket kan vara positivt när det bidrar med naturvärden i samband där naturvärden gått förlorade men negativt om ökningen av kompensation är en följd av en större benägenhet att kompensera för skada i stället för att undvika den. Det är viktigt att ta hänsyn till denna risk i arbetet med föreslaget verktyg. Skadelindringshierarkin behöver följas för en ekologiskt hållbar stad.

Förslaget till utveckling av verktyg är positivt ur ett ekologiskt perspektiv och kan bidra till Göteborgs Stads mål att minska klimatpåverkan från bygg- och anläggning med 90 procent till 2030 jämfört med 2020.

Kapitel 11 Förslag om ökat nettoupptag i träprodukter

11.1 Bedömning – framtida behovet av bostadsbyggande bör mötas med ökat byggande i trä

Göteborgs Stad är positiv till förslagen som ligger väl i linje med stadens arbete för minskad klimatpåverkan från byggprojekt. Från och med 2026 inkluderas, utifrån vissa förutsättningar, kolsänkor i byggprojektens klimatberäkningar enligt den

stadengemensamma beräkningsanvisningen. Staden anser dock att det endast ska vara kolsänkor i långlivade konstruktionsdelar som får ingå i klimatdeklarationen. Dessutom behöver detta kopplas till krav på att skogsbruket, som detta virke härstammar från, bidrar till kolinlagring i enlighet med de frivilliga förslag som anges i rapporten (till exempel längre omloppstider, kontinuerligt skogsbruk). Det vill säga att dessa görs till obligatoriska om de ska få ingå som en avgående post i klimatdeklarationen, för att inte riskera suboptimering. Staden instämmer i att långlivade virkesprodukter till byggnation kommer att öka om byggsektorn ska nå sina mål. Staden saknar dock förslag som stödjer den omställning som krävs inom den skogsbaserade tillverkningsindustrin, där kortlivade produkter till viss del behöver stå tillbaka till förmån för långlivade som i högre grad bidrar till minskad klimatpåverkan, såväl genom att ersätta mer klimatpåverkande alternativ, dels genom att vara långsiktiga kolsänkor.

Effekten på det rapporterade nettoupptaget i LULUCF beror på hur stor del av de långlivade produkterna som är resultatet av en avverkning. För att en ökning av trähusbyggande ska ha effekt på Sveriges rapporterade nettolagring i träprodukter krävs att husen byggs av träprodukter tillverkade i Sverige. Göteborgs Stad anser det behövs styrning och incitament i syfte att främja att svenska trävaror efterfrågas för att uppnå eftersträvad kolinlagring. En möjlighet kan vara hårdare styrning ur vilket skogsbruk de kolinlagrade delarna tillåts komma ur. Staden ställer sig positiv till att Naturvårdsverket får i uppdrag att ta fram förslag för hur incitament till kolinlagring i byggsektorn kan utformas som ett komplement till den finansiering som kan bli resultatet av EU:s certifieringsramverk.

Då lägre bebyggelse såsom småhusbebyggelse är speciellt lämpat för byggande i trä, ser stadens stadsfastighetsförvaltning stor potential att bidra till kolinlagring i långlivade träprodukter i sin övervägande låga bebyggelse, och vill därmed påpeka att den offentliga sektorn har goda möjligheter att bidra till kolinlagring i långlivade byggnadsdelar.

Enligt politiken för gestaltad livsmiljö ska det offentliga agera som förebild, utifrån det ser staden ett behov av att ett tillägg till genomlysningen av bostadsbyggande avseende det offentliga byggandets lämpligheten till träbyggnation.

11.1.1 Förslag om att Boverket utökar klimatdeklarationen för uppförande av nya byggnader med en separat redovisning av mängden kol i långlivade produkter som byggts in i byggnaden

Stadens stadsfastighetsförvaltning lyfter att jordbruksprodukter såsom lin, hampa och halm från diverse sädeslag binder in kol under tillväxtperioden och lämpar sig väl som långlivade byggprodukter. Hampaodlingar medför, enligt svenska tillverkare av hampabaserat byggmaterial, en hög andel kolinlagring utifrån att det är en snabbväxande gröda. Förvaltningen har även använt sig av hampa som byggmaterial i byggprojekt som bidragit till en minskad klimatpåverkan och vill därmed lyfta att innovativa lösningar finns på marknaden idag som är mindre klimatbelastande och ökar kolinlagringen snabbt.

Göteborgs Stad är därför positiv till förslaget om att utöka klimatdeklarationen med en separat redovisning av mängden kol i långlivade produkter som byggts in i byggnaden med tillägget att också lyfta möjligheten till att räkna in biogent kol kopplat till jordbruksprodukter som är möjliga att förädla till långlivade byggprodukter. I riktlinjerna kopplade till jordbruket behöver analyser av koldioxidupptag av olika grödor göras samt

analyser och vidare forskning kring möjliga målkonflikter mellan koldioxidupptag och biologisk mångfald även genomföras.

Göteborgs Stad ser positivt på att klimatnyttan av att binda in kol i långlivade byggprodukter av trä synliggörs genom klimatdeklarationen. Staden vill även poängtera att ett ökat byggande i trä förutsätter att skogsindustrin kan möta ökad efterfrågan på ett utbud som bidrar till kolinlagring och anser att utbudet bör ske genom styrning mot mer långlivade produkter och inte genom ökad avverkning.

11.1.2 Förslag om att främja ökad återanvändning av träprodukter

I delbetänkandet anges att byggnader designas i allt större utsträckning för att materialet lätt ska kunna demonteras för att återanvändas (sid 296). I byggskedet kan ofta befintliga byggnader återanvändas och utvecklas i stället för att bygga nytt. Göteborgs Stad delar bilden att allt fler byggprojekt tar hänsyn till framtida demonterbarhet men det är långt ifrån branschstandard och anser att det är önskvärt att det ställs skarpa krav på framtida demonterbarhet. Staden anser även att förslaget om att genomföra en riktad informationsinsats för att höja kunskapen om möjligheterna till återbruk av byggmaterial inklusive långlivade produkter behöver stärkas med ett skarpt krav om redovisning av Fyrstegsprincipen som Boverket⁶ lyfter. Vidare är staden positiv till förslaget om att främja ökad återanvändning av träprodukter och vill särskilt trycka på förslaget om att Boverket ska genomföra åtgärder som underlättar för spårbarhet av material för återbruk.

11.1.3 Förslag om att Skogsstyrelsen ger råd om skogsskötsel som leder till långlivade produkter

Göteborgs Stad är positiv till förslaget om att Skogsstyrelsen ger råd om skogsskötsel som leder till långlivade produkter. Ett ökat fokus på hyggesfritt skogsbruk bör också lyftas fram. I delbetänkandet beskrivs att hyggesfritt brukande i vissa avseenden kan bidra till bättre virkeskvalitet eftersom plantor och ungskog som växer upp under andra träd växer långsammare och därmed tätare mellan årsringarna (sid 212). De avverkningar som görs i hyggesfritt skogsbruk innebär ofta avverkning av större träd, vilket ger en relativt stor andel timmer. En del av de hyggesfria metoderna har inte samma behov av plantering eller röjning, vilket gör att kostnaderna för denna typ av åtgärder blir lägre.

11.1.5 Om möjligheterna att öka nettoupptaget i avverkade träprodukter

Miljömålsberedningen redogör (sid 301) för att en ökad produktion och användning av träprodukter kräver, allt annat lika, ett uttag av skogsråvara ur skogen, vilket i sin tur påverkar kolinlagringen i levande biomassa och markkol. I scenarier där avverkningen ökar, ökar också inlagringen i träprodukter medan den minskar i levande biomassa. Omvänt minskar inlagringen i träprodukter och ökar i levande biomassa vid minskad avverkning, under förutsättningen att fördelningen av skogsråvarans användning förblir densamma. Under punkt 11.1.3 beskrivs att Sverige endast använder cirka hälften av det trä som lämnar avverkningsplatserna varje år till olika former av träprodukter.

Göteborgs Stad anser att fokus bör ligga på ökad förädling och kvalitet snarare än ökad avverkning och förespråkar därför en hårdare styrning mot långlivade produkter framför en ökad avverkningsvolym. Staden anser vidare att det krävs utredningar och omställningsplaner för exempelvis elektrifierad energiproduktion för att möjliggöra en minskning av energiuttaget från skogsråvara.

⁶ [Fyrstegsprincipen - Boverket](#)

Kapitel 12 Förslag för att öka nettoupptaget av koldioxid och gynna biologisk mångfald i våtmark och torvmark

Stadens stadsmiljöförvaltning arbetar med att restaurera våtmarker. Reflektioner från det arbetet är att tillståndprocesserna tar lång tid och att fönstret då det är tillåtet att utföra åtgärder i vatten är litet, vilket gör att det är svårt att snabba på takten i restaureringsarbetet. Det är viktigt att restaurering inte tillåts på bekostnad av biologiska värden och tidsramen för när åtgärder är tillåtna bör inte ändras. Däremot skulle ökade resurser till tillståndsmyndigheterna kunna medföra kortare handläggningstider, vilket hade kunnat öka takten i restaureringsarbetet. En annan insikt är att en begränsande faktor i arbetet är tillgången på entreprenörer med tillräcklig naturvårdskunskap och anpassad maskinpark, vilket är mycket viktigt när arbeten ska ske i känsliga naturmiljöer.

12.6 Förslag om ändring av miljökvalitetsmålet Myllrande våtmarker

Förslagen kring miljökvalitetsmålen och deras indikatorer är betydelsefulla för staden eftersom de kan användas som stöttepelare vid till exempel planering. Förslaget om ändringar i miljökvalitetsmålet ”Myllrande våtmarker” (kap. 12.6) kan bidra som stöd genom synliggörande av miljökvalitetsmålet vikt.

Kapitel 13 Förslag om skydd av natur

Göteborgs Stad ställer sig frågande till miljömålsberedningens bedömning om att formellt skydd för urban grönska inte är ändamålsenlig för bevarande. Göteborg är en urban stad där hög biologisk mångfald ska uppnås även i innerstaden och mellanstaden. Formellt skydd är ett viktigt verktyg för att säkra höga naturvärden som kan riskeras att påverkas av högt exploateringsstryck. Naturvärdena kan bevaras genom enbart skötsel på kort sikt, men ett formellt skydd kan vara nödvändigt för långsiktigt säkrande av värdena. Miljömålsberedningen menar att OECM kan användas för denna typ av områden men detta är ett mjukare verktyg som inte innebär samma typ av skydd för höga naturvärden. Formella skydd i form av exempelvis naturminnesförklaring och biotopskyddsområden ger en större säkerhet och arbetsgången med att bilda dessa är dessutom utarbetad och klargjord hos kommunen, till skillnad från OECM-rapportering.

13.1.1 Förslag om prioriteringar i arbetet med att skydda natur

Förslaget om att prioritera områden med en särskild naturtyp (kap. 13.1.1) kan eventuellt bidra till förenklad prioritering vid val av områden att skydda. Detta kan bidra med vägledning i stadens arbete med Göteborgs Stads prioriteringslista för skydd av natur, kultur och friluftsliv. Förenklad prioritering innebär även effektivare skyddsarbete vilket är i linje med Göteborgs Stads målsättningar inom miljö- och klimatprogrammet att öka mängden formellt skyddad natur inom kommunen. Förslaget trycker dessutom på vikten av bland annat tätortsnära natur och konnektivitet, vilket är viktiga frågor för måluppfyllelse inom olika program i Göteborgs Stad.

Staden anser att det är viktigt att skydda och utveckla tätortsnära natur även på systemnivå men saknar förslag från miljömålsberedningen kring detta, utöver det relativt vaga förslaget gällande etappmål för grönplaner (kap. 17.2.1). Staden önskar att förslag om åtgärder för stärkande av biologisk mångfald och grön infrastruktur på systemnivå tas fram. Det krävs att åtgärder, kartläggningar med mera sker på alla nivåer och med koppling till varandra – lokalt, regionalt och nationellt.

I stycket ”Naturbetesmarker och slåttermarker bevaras bäst genom hävd, inte genom formellt skydd” på sid 371 står: ”Miljömålsberedningen anser att strikt skydd normalt är

av underordnad betydelse och endast i undantagsfall ändamålsenligt för bevarandet. I stället kan det vara ändamålsenligt att, i de fall de uppfyller kriterierna, rapportera dessa typer av miljöer som OECM till Europeiska miljöbyrån och att de därmed kan bidra till Sveriges måluppfyllnad för åtagandet om 30 procent skydd.” Staden ställer sig frågande till att strikt skydd endast i undantagsfall är ändamålsenligt och ser risker avseende hur starkt/svagt OECM är gentemot exempelvis exploatering, ändrad markanvändning eller annan negativ påverkan på biologisk mångfald.

Staden har inte kunnat utläsa i remissförslaget om någon form av finansiering/ersättning till markägande kommuner kommer att finnas för skötsel av OECM.

Kapitel 13.1.12 Förslag om att möjliggöra rapportering av rekreationsområden som OECM och 13.1.13 Förslag om att möjliggöra för fastighetsägare att frivilligt rapportera sina värdefulla områden som OECM

Miljömålsberedningen föreslår att kommuner uppmanas rapportera rekreationsområden och stadsgrönska som uppfyller kriterierna för OECM till Naturvårdsverket och bedömer att OECM kan användas för att sköta och rapportera tätortsnära natur (kap. 13.1.12).

Göteborgs Stad bedömer att förslaget i grunden är positivt ur ett ekologiskt perspektiv om arbetet med OECM är snabbt, smidigt och inte görs slentrianmässigt. Om det är snabbt och smidigt kan värdefulla områden skyndsamt få en lätt typ av skydd under tiden som särskilt värdefulla områden får formella skydd. Staden anser att det är av största vikt att OECM inte liknas vid formella skydd som biotopskydd eller naturreservat. Områden som rapporteras som OECM blir i viss mån skyddade genom bevarandemål och skötselåtgärder men skyddet är inte lika robust mot exploatering eller lika långsiktigt som formella skydd.

Göteborgs Stad anser att kommuner kommer att behöva tydliga riktlinjer kring utpekande av OECM, utformning av bevarandemål och skötsel, prioriteringsgrund vid exploatering, dispenser, definition av långsiktighet med mera. Miljömålsberedningen menar att tidsåtgången för att rapportera in OECM kommer vara marginell för kommuner men staden vill här poängtera att hänsyn också måste tas till den tid som krävs för att kommunen ska inarbeta konceptet. Staden ställer sig kritisk till den oprecisa definitionen av "långsiktigt bevarande" för OECM. Tydligare tidskrav krävs för att långsiktighet inte ska tolkas olika och orsaka missvisande resultat som rapporteras till EU. Långsiktighet är även viktigt för ekologiskt meningsfullt bevarande.

Staden ser en viss potential i att miljömålsberedningens förslag kan öka stadens möjlighet att bevara, skydda samt utveckla och förvalta områden med höga naturvärden med syfte att bibehålla och öka biologisk mångfald. Stadens stadsfastighetsförvaltning arbetar med att bevara, skydda samt utveckla och förvalta stadsgrönska. Förslagen kan ge ytterligare stöd för redan pågående arbete med att bevara och öka biologisk mångfald samt ekosystemtjänster och bidra till att gröna och blå frågor stärks. Det är dock viktigt att beakta att OECM är ett mjukare och inte lika starkt som formella skydd såsom naturminnesskydd och biotopskydd.

Etappmål

Flera etappmål för biologisk mångfald i Sveriges miljömålssystem har inte uppnåtts i tid. Resonemang förs i utredningen om varför nya etappmål rörande skydd av landområden och invasiva främmande arter inte föreslås. Mot bakgrund av de angelägna åtaganden

som Sverige ska uppfylla bedömer staden dock, att aktualiserade och nya etappmål behövs inom tre områden för att snabbt kunna möta utmaningarna:

1. Skydd av landområden, sötvattensområden och marina områden - Sveriges miljömål⁷: Enligt FN:s Kunming-Montreal-ramverk som Sverige ställt sig bakom och som EU:s strategi för biologisk mångfald stödjer, gäller att ”Att säkerställa och möjliggöra att minst 30 procent av alla land- och inlandsvattenområden, och av alla kust- och havsområden, särskilt områden som har särskild betydelse för biologisk mångfald, ekosystemfunktioner och ekosystemtjänster, senast år 2030 effektivt bevaras och förvaltas genom ekologiskt representativa, väl sammanlänkade och rättvist styrda system med skyddade områden och andra verkningsfulla områdesbaserade bevarandeåtgärder...” (kapitel 13.3.1 sidan 421, kapitel 20.2.1 sidan 670, kapitel 20.2.1 sidan 672)
2. Invasiva främmande arter - Sveriges miljömål⁸
3. Betydelsen av den biologiska mångfalden och värdet av ekosystemtjänster⁹: Staden bedömer att betydelsen av den biologiska mångfalden och värdet av ekosystemtjänster fortsatt behöver spridas och integreras i ekonomiska ställningstaganden, politiska avväganden och andra beslut i samhället där så är relevant och skäligt.

Kapitel 13.3.2 EU-strategins mål om naturskydd (sid 422–423) samt kapitel 14.1 Förslag om skydd av urskogar enligt EU:s strategi för biologisk mångfald och gammal skog enligt Sveriges definition enligt förnybartdirektivet (sid 448)

Definition av gammal skog

Förnybarhetsdirektivet ligger inte till grund för EU:s mål för biologisk mångfald och staden bedömer att de definitioner som ska användas för att bedöma skogstypers skyddsvärde för biologisk mångfald, ska vara de som tagits fram av kommissionen i samband med EU-strategins mål för biologisk mångfald 2030 Biodiversity strategy for 2030 - European Commission¹⁰ och som är i linje med FN:s mål. Det är denna strategi som ligger till grund för EU-krav/mål för biologisk mångfald som Sverige har att uppfylla. EU-kommissionen ger vägledning kopplat till biodiversitetsstrategin. Där beskrivs ”old growth forests” utifrån fokus på naturvärdena, det vill säga som skogar i sena successionsstadier med en hög grad av naturlig utveckling och utan betydande sentida mänsklig påverkan.

Staden bedömer att definitionen enligt förnybarhetsdirektivet inte är lika träffsäker när det gäller att bedöma den biologiska mångfaldens värde. Att använda mindre träffsäkra definitioner, som dessutom innebär inventerings- och kartläggningsarbete som inte gagnar den biologiska mångfalden, bedömer staden inte vara en optimal resurs- och målhantering.

Kapitel 14 Förslag om skydd av urskog och gammal skog

Miljömålsberedningen föreslår att urskog och gammal skog, som inte är kartlagd, upptäcks genom avverkningsanmälningar och anmälningar om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken och därigenom skyddas.

⁷ [Skydd av landområden, sötvattensområden och marina områden - Sveriges miljömål](#)

⁸ [Invasiva främmande arter - Sveriges miljömål](#)

⁹ [Betydelsen av den biologiska mångfalden och värdet av ekosystemtjänster - Sveriges miljömål](#)

¹⁰ [Biodiversity strategy for 2030 - European Commission](#)

Göteborgs Stad bedömer att arbetssättet kan fungera under förutsättningar att Skogsstyrelsen får tillräckligt med resurser för att göra noggranna kontroller av inlämnade avverkningsanmälningar.

Enligt Skogsstyrelsens rapportering har areal avverkningsanmäld skog ökat under senare tid. Detta rapporteras av Skogsstyrelsen¹¹. Hela landet berörs av ökningen, med störst procentuell ökning i norra Sverige.

Staden ser en risk att ökade avverkningar kan orsaka negativ påverkan på målsättningarna som föreslås inom Miljömålsberedningens förslag om skydd av gammal skog. Staden föreslår därför att Skogsstyrelsen pausar handläggningen av avverkningsanmälningar av gammal skog, fram tills tidpunkten när förslaget antas och resurssätts. Detta för att undvika att fler gammelskogar avverkas, vilka i stället borde bevarats genom att fastighetsägaren får ekonomisk ersättning för att skydda skogen.

Kapitel 15 Förslag om förvaltning av skyddade områden

Förslag som innebär stöd till kommuner i form av rådgivning är av stor vikt eftersom det innebär att bättre arbete kan utföras utan ökade resurskrav. Ökad kunskap och utvecklade arbetssätt inom kommunen ger ett stöd som kan användas inom till exempel planering och skötsel.

15.1.1 Ett nytt etappmål för skötsel och restaurering i skyddade områden

De nya etappmålen för skötsel och restaurering i skyddade områden är positiva ur ett ekologiskt perspektiv men staden ser ett behov av att även införa ett etappmål gällande uppföljning av gamla skötselplaner för såväl statliga som kommunala skyddade områden. Vikten av uppföljning av skyddade områden är inte bara kopplad till att områdesskydden ska vara fungerande och värdefulla utan den är också kopplad till trovärdighet för kommuner och staten. Om gamla områdesskydd inte tas om hand finns en risk till minskad tro på skydd av natur.

15.1.4 Uppdatera inaktuella skötselplaner och bevarandeplaner och ta fram planer där det saknas.

Förslaget om att länsstyrelserna får i uppdrag att stödja kommuner med att ta fram skötselplaner för kommunala naturreservat samt uppdatera de skötselplaner som är inaktuella kan gynna arbetet med naturreservat och andra formellt skyddade områden. Samtliga kommunala naturreservat i Göteborg har en skötselplan. Staden kan starkt gynnas av stöd avseende uppdatering av gamla skötselplaner. Stöd från länsstyrelsen kan komma att förenkla processen vilket är positivt och av stor vikt både ur ett ekonomiskt och ekologiskt perspektiv.

Miljömålsberedningen bedömer att Naturvårdsverkets vägledning i framtagande av skötselplaner bör uppdateras. Göteborgs Stad instämmer i det men vill tillägga att det är viktigt att få med det kommunala perspektivet i vägledningen. Staden vill även lyfta behovet av vägledning för bildande av naturminnen. Detta eftersom denna form av områdesskydd är relativt enkel att implementera i en tätbebyggd stad med högt exploateringsstryck, för objekt som är viktiga för biologisk mångfald.

Göteborgs Stad förvaltar två statliga naturreservat och ser mycket positivt på en uppdatering av de gamla skötselplanerna, vilket skulle möjliggöra en mer ändamålsenlig

¹¹ [Ökad avverkningsanmäld areal i februari - Skogsstyrelsen](#)

skötsel. En översyn av de kommunala naturreservatens skötselplaner kan också medföra positiva effekter. Även här är tydliggörandet av hur arbetet ska finansieras viktig för att möjliggöra uppdateringarna.

15.1.6 Komplettering av förordningen om områdesskydd

Staden anser att förslaget till ändring i förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken med mera, som innebär en precisering i skötselplanernas innehåll är positivt och bidrar till att skötselplaner är bättre platsspecifikt anpassade. Begreppet "uppgifter" i lagtexten bör förtydligas för att inga missförstånd ska göras vid tolkning av paragrafen.

Kapitel 16 Förslag om restaurering av natur

16.1 Förslag om restaurering

Miljömålsberedningen bedömer: ”att en effektiv hantering av invasiva främmande arter kräver att såväl länsstyrelsen som Naturvårdsverket ges möjlighet att fortsätta, och vid behov vidareutveckla, sitt arbete mot invasiva främmande arter. Eftersom det handlar om fleråriga åtgärder kräver detta långsiktig finansiering” (sid 485). Göteborgs Stad instämmer i bedömningen och efterfrågar särskilt de hanteringsplaner för redan spridda invasiva arter som meddelats ska tas fram. Sådana planer kan underlätta prioriteringen mellan de olika invasiva främmande arterna i arbetet med bekämpning. Staden stadsmiljöförvaltning konstaterar att det ofta förekommer invasiva arter på marker som kan komma i fråga som OECM-områden. En långsiktig finansiering är nödvändig för att bekämpa invasiva arter, eftersom de ofta har en långlivad fröbank och bekämpning under ett år inte räcker för att få bukt med problemet.

16.2.4 EU:s restaureringsförordning

Artikel 12 Skogsekosystem

De sju indikatorerna stämmer väl överens med de mål Göteborgs Stad har i sitt arbete med skogliga miljöer. I de skogar på stadens mark där skogsbruk bedrivs tillämpas hyggesfritt skogsbruk, där skogens skötsel ska bidra till att bevara och förstärka den biologiska mångfalden.

16.1.5 Uppdrag till länsstyrelserna att genomföra och samordna rådgivning om naturrestaurering

Göteborgs Stad anser att miljömålsberedningen förslag att länsstyrelserna får i uppdrag att genomföra och samordna rådgivning om naturrestaurering är viktigt. Det ligger en potential till synergieffekter om områdesskydd och naturrestaurering samordnas, vilket kan tilläggas som en aspekt i föreslaget uppdrag till länsstyrelserna.

Kapitel 17 Förslag om minimal förlust av biologisk mångfald

Göteborgs Stad bedömer att den föreslagna förändringen i förordningen stärker stadens möjligheter att bevara, skydda, utveckla och sköta områden med höga naturvärden, i syfte att bevara och stärka den biologiska mångfalden.

Staden arbetar redan med flera av de mål och åtgärder som lyfts fram i Miljömålsberedningens förslag, bland annat med att skydda, utveckla och öka urbana grönområden samt trädkrontäckning. Genom tekniska krav säkerställs att stadsgrönska integreras i planering, byggande och förvaltning, i enlighet med förslaget om att alla kommuner ska arbeta med dessa frågor senast 2030. Uppföljningen av ekosystemtjänster har påbörjats och framtagna verktyg och indikatorer används för att följa utvecklingen över tid. Ambitionen är att bidra till en tydligt positiv utveckling av stadens gröna och blå strukturer.

17.1.3 Restaureringsförförordningens icke-försämringskrav omformulerat

Här anges: ”Det finns inte möjligheter till undantag från restaureringsmålen i artikel 4.17, vilket betyder att möjligheterna att på nationell nivå tillåta avsteg från huvudregeln om icke-försämring är mycket små.” Staden anser generellt att det är bra att det inte är lätt att göra undantag. Det är dock oklart om det även gäller exploateringsprojekt på lokal nivå, eftersom det står *nationell* nivå.

Här anges även: ”Gräsmarker och betespräglade livsmiljöer får inte försämrats, dvs inte planteras igen eller exploateras.” Staden anser att det behöver kompletteras med exemplet *upphörd hävd och igenväxning* - då staden ser att det är ett vanligare hot.

17.2.1 Förslag om ett nytt etappmål om grönplaner

Miljömålsberedningen föreslår att det befintliga etappmålet ”En majoritet av kommunerna ska senast 2025 ta tillvara och integrera stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer vid planering, byggande och förvaltning i städer och tätorter” förlängs och ändras till att ha följande lydelse ”Samtliga kommuner ska senast 2030 ta tillvara och integrera stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer vid planering, byggande och förvaltning i städer och tätorter.”

Göteborgs Stad är i grunden positiv till att etappmålet förlängs i tid och att alla kommuner kommer omfattas. Etappmålet visar på vikten av att kommunerna har med dessa aspekter i sin stadsplanering, byggnation och förvaltning av allmän platsmark. Staden vill samtidigt lyfta att det omgivande landskapets gröna infrastruktur också behöver beaktas i sammanhanget och att grönområden behöver nå in i och igenom städer och tätorter för att motverka bebyggelsens negativa påverkan på arters förekomst och spridningsmöjlighet och för att gynna friluftslivet. Landskapssammanhanget och gröna/blåa korridorer går inte att hantera enskilt per kommun, eftersom den biologiska mångfalden sträcker sig över kommungränserna. Ett effektivt arbete för att skydda och bevara den biologiska mångfalden underlättas om alla kommuner jobbar mot samma mål. Etappmålet är viktigt, men inte tillräckligt tydligt för att värna sammanhängande grönområden och skapa gröna stråk.

Avseende förslaget att ändra etappmålet anser dock staden att det behöver revideras. Miljömålsberedningen bedömer att kommunala grönplaner är ett lämpligt verktyg för planering och har namngivit förslaget ”förslag om ett nytt etappmål om grönplaner”. I beskrivningen av förslaget nämns inte grönplaner över huvud taget, vilket skapar en otydlighet i om förslaget handlar om grönplaner eller ej. För att etappmålet ska bli tydligare och mer lika för samtliga kommuner anser staden att förslaget etappmål skulle kunna förenas med en typ av vägledning eller riktlinje och att förtydligande görs gällande grönplaner som verktyg. Staden anser att kommuner ska kunna välja styrningsform själva och inte behöva låsas till en typ av styrning. Staden ifrågasätter också ordvalet ”stadsgrönska”. I ordet ”stadsgrönska” synliggörs inte vikten av sammanhängande, funktionella nätverk av grönska i staden. En alternativ formulering av etappmålet skulle exempelvis kunna vara ”[...] ta tillvara och integrera biologisk mångfald, grön infrastruktur samt ekosystemtjänster i urbana miljöer”. Utöver dessa synpunkter är förslaget positivt ur ett ekologiskt perspektiv och trycker på vikten av ett arbete som staden redan utför.

Avseende beskrivning av urbana grönytor, krontäckning och stadsgrönska anser staden att det bör förtydligas att det även i stadsmiljö i första hand är inhemska växter som

gynnar den biologiska mångfalden lokalt och nationellt, som bör användas. Den urbana krontäckningen bör öka genom plantering av inhemska träd så långt det är möjligt sett till krav på växtplatsen. Men framför allt är det viktigt att vara restriktiv med att ta bort befintliga, etablerade, träd i stadsmiljön.

Kapitel 17.2.3 Förslag om ett nytt system för inrapportering och sökning av områden med höga naturvärden

Förslaget om att SLU ska ta fram ett system för inrapportering och sökning av områden med höga naturvärden (kap. 17.2.3) gynnar Göteborgs Stad såväl ekonomiskt som ekologiskt och socialt. Det är positivt ur ekologisk och ekonomisk synvinkel eftersom det kan förenkla och påskynda arbetet med att identifiera, skydda och sköta områden med höga naturvärden. Staden vill här trycka på vikten av att till ett sådant verktyg ta fram en lättförståelig men robust manual för hur naturvärden ska bedömas. Ur ett socialt perspektiv ser staden positivt på förslaget eftersom verktyget skulle kunna engagera allmänheten samt bidra till kunskapsspridning och öppna data på ett liknande sätt som den befintliga Artportalen. Detta bör finnas i åtanke när verktyget skapas.

Kapitel 17.2.4 Förslag för att öka möjligheterna att tillämpa ekologisk kompensation

Förslaget om förtydligande i miljöbalken kring möjlighet till kompensationsåtgärder är i grunden positivt. För att kompensationsåtgärder bara ska göras i de fall andra alternativ är omöjliga anser staden att förslaget bör revideras så att lagtexten även belyser vikten av skadelindringshierarkin. Erfarenheten är att ekologisk kompensation ofta kan vara svårt att tillämpa fullt ut i tätbebyggda områden. Den bör inte ses som ett sätt att undgå icke-försämringskravet, om det inte är under väldigt specifika förhållanden. Många av de naturvärden som går förlorade vid exploatering går inte att ersätta i nutid, och man bör därför i möjligaste mån sträva efter att leva upp till icke-försämringskravet, snarare än att tillämpa kompensationsåtgärder.

Beredningen bör även överväga att formulera om lagtexten så att miljökonsekvensbeskrivningar kan innehålla både åtgärder som förebygger negativa miljöeffekter och åtgärder som kompenserar för dem. Det ena behöver inte utesluta det andra. Staden föreslår därför att ”eller kompensera” justeras till ”och/eller kompensera”. Vidare ser staden ett behov av förslag som syftar till att minska risken för att planerade kompensationsåtgärder planeras bort eller att kompensationsområden ianspråk tas i senare projekt.

Staden ställer sig generellt sett positiv till att hanteringen av ekologiska värden i relation till exploatering blir mer konkret och tydlig. Ökad kompensation kan eventuellt medföra ökade kostnader på byggherresidan i inledande faser av en exploatering, vilket eventuellt kan ha en viss hämmande inverkan på bostadsbyggnationen. Samtidigt utgör förslagen en marginell del av makroförutsättningarna som huvudsakligen påverkar bostadsbyggandet, och utgör en försumbar del ur fastigheters livscykelperspektiv. Eventuella kostnadsökningar i inledningen av exploateringsskedet kan innebära kostnadsbesparingar i senare skeden av exploateringsprocessen, exempelvis genom att viktiga aspekter identifieras tidigt vilket är tidsbesparande. I de fall viktiga aspekter lyfts tidigt, så att skada på värdefull natur kan undvikas helt, kan kompensation helt utgå - vilket är positivt ekonomiskt sett. Det är inte troligt att förslaget gör att exploatering inte kan utföras, utan det är mer troligt att förslaget påverkar var och hur exploatering sker.

Göteborgs Stad lämnade genom miljöförvaltningen yttrande på Betänkandet Ekologisk kompensation (SOU 2017:34) hösten 2018. Staden är positiv till att arbeta vidare med förslagen som lämnades i betänkandet, särskilt med tanke på förslagen om kompensationspooler.

17.2.5 Förslag om investeringsstöd till naturturism

Förslaget om stöd till naturturism är i grunden positivt men bör revideras. Staden är positiv till att främja friluftsliv och rekreation och arbetar aktivt med detta i bland annat områdesskydd men staden anser att miljömålsberedningens förslag saknar en tydlig koppling till biologisk mångfald. För att säkerställa god eller neutral effekt på biologisk mångfald önskar staden att förslaget revideras med tydligare koppling till natur och biologisk mångfald, exempelvis genom att krav ställs på att turismen inte får riskera negativ effekt på naturen.

17.2.6 Förslag om en nationell samordnare för näringslivets arbete med biologisk mångfald

Förslaget till en nationell samordnare för näringslivets arbete med biologisk mångfald är positivt ur ett ekologiskt perspektiv. Staden ser en möjlighet att utvidga förslaget eller ta fram ett kompletterande förslag som syftar till att stötta i åtgärder som verkar för ett samarbete mellan kommuner och näringslivet. Till exempel har Göteborgs Stad nyligen signerat ett handslag för biologisk mångfald tillsammans med näringslivet och akademien. Stöttning i sådana arbeten vore värdefullt.

Göteborgs kommunstyrelse